

Stockholm den 13 augusti 2007

R-2007/0885

Till Justitiedepartementet

Ju2007/5771/EMA

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 28 juni 2007 beretts tillfälle att avge yttrande över Grönbok om det framtida gemensamma europeiska asylsystemet.

Ett gemensamt asylförfarande måste enligt Advokatsamfundets mening innefatta en generös och rättssäker prövning av de skäl som en asylsökande åberopar. Det är lämpligt att välja ett asylförfarande som passar in i det system som under lång tid har byggts upp med Genèvekonventionen som utgångspunkt.

Den prövning som i dag sker i medlemsländerna innefattar betydande skillnader länderna emellan. Det finns även stora skillnader i praxis. En förutsättning för ett obligatoriskt förfarande är att den asylsökande ges möjlighet till en överprövning av ett slutligt nationellt beslut hos en för alla medlemsländer gemensam prövningsinstans. Den asylsökande skall då ges möjlighet till en muntlig förhandling för att såväl trovärdigheten som styrkan av asylskälen skall få en enhetlig bedömning. Enligt Advokatsamfundet är det dessutom nödvändigt att det gemensamma systemet får en sådan utformning att den asylsökande kan få sin sak prövad inom skälig tid.

I detta sammanhang önskar Advokatsamfundet även framhålla vikten av att den asylsökande tillförsäkras juridiskt ombud och rättsligt bistånd för att få sin sak prövad på ett effektivt och rättssäkert sätt.

Ett viktigt led i en asylsökandes anpassning till det land där han eller hon har sökt tillstånd är att sökanden så snart som möjligt ges möjlighet att försörja sig själv. Det mest effektiva sättet till anpassning är tillträde till arbetsmarknaden och möjlighet till utbildning. Varje asylsökande bör därför så snart ansökan givits in medges rätt att arbeta genom ett arbetstillstånd eller genom att undantas från skyldigheten att inneha arbetstillstånd under den tid prövningen av asylansökan sker.

Enligt samfundet bör kriterierna för skydd ges ett likalydande innehåll i varje lands lagstiftning. Genom en slutlig prövning i en gemensam domstol bör en enhetlig praxis

utvecklas. Det är därvid viktigt att framhålla att praxis måste utvecklas så att det blir en generös prövning för att en flykting eller skyddsbehövande inte skall riskera att tvingas återvända till ett land där han eller hon riskerar förföljelse. Samfundet förordar att flyktingar och skyddsbehövande får samma rättigheter, vilket underlättar såväl prövning som administration i de enskilda länderna. Advokatsamfundet vill dessutom ifrågasätta om det finns skäl att i fortsättningen ha en uppdelning i konventionsflyktingar och skyddsbehövande i övrigt.

Personer som erhåller tillstånd på grund av anknytning till anhöriga som tidigare erhållit tillstånd som flyktingar eller skyddsbehövande bör omfattas av samma rättigheter som den person till vilken de har anknytning. Någon skillnad bör inte göras om de anhöriga ansöker samtidigt som flyktingen eller den skyddsbehövande eller om detta sker vid en tidpunkt kort därefter.

En möjlig lösning för att säkerställa att prövningen och ”omhändertagandet” sker på ett värdigt och likvärdigt sätt är att inrätta ett ombudsmannainstitut inom EU som med stöd av maktbefogenheter har att tillse att reglerna tillämpas korrekt.

En förutsättning för att en likartad praxis skall kunna uppnås är att en databas med avgöranden från de nationella beslutsorganen upprättas. Även underlagen för besluten bör på detta sätt göras tillgängliga. Databasen skall vara nåbar för samtliga aktörer i processen.

När det gäller sekundära förflyttningar bör man överväga om första asylsökningsprincipen och Dublinöverenskommelsen verkligen medverkar till eller uppfyller krav på rättvisa mellan medlemsstaterna och en rättvis bedömning för asylsökande. Man borde överväga vilka konsekvenser det skulle få om man istället gav asylsökanden möjlighet att ansöka om asyl där de önskar och i stället medgav ekonomisk kompensation mellan medlemsländerna.

Man bör i vart fall se till att asylsökande kan leva på en viss ekonomisk och social miniminivå oavsett i vilket land man ansöker om asyl. I dag hör man ofta av sökandena att de i ett tidigare vistelseland har suttit frihetsberövade en tid och därefter ”kastats ut på gatan” utan stöd. Det är också viktigt att frågan om sjukvård samordnas så att alla som ansöker om skydd får den sjukvård de behöver.

Om man talar om blandade migrationsströmmar och olagliga invandrare, det senare något som i detta sammanhang klingar illa, borde man sträva efter att diskussionerna om asylsystemet sker parallellt med diskussioner om reglerna för arbetskraftsinvandring från tredje land till EU och även parallellt med diskussioner om handelsstöd och liknande.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Anne Ramberg